

**Maulana Azad National Urdu University**

**M.A. (Persian) 3<sup>rd</sup> Semester Examination – November 2025**

**Paper: MAPR303CCT: Indo Persian Literature Poetry**

**شعر فارسی در ہند**

**Time: 3:00 hrs.**

**Marks: 70**

**ہدایات:** یہ پرچہ سوالات تین حصوں پر مشتمل ہے۔ تینوں حصوں سے سوالوں کا جواب دینا لازمی ہے۔

۱۔ حصہ اول میں 10 سوالات ہیں جس میں سے طالب علموں کو تمام سوالوں کے جواب دینا لازمی ہے۔ اور ہر سوال کے لیے 1 نمبر مختص

10 x 01 = 10 Marks

ہے۔

۲۔ حصہ دوم 08 سوالوں پر مبنی ہے۔ اور اس میں طالب علموں کو کوئی 05 سوالوں کا جواب دینا لازمی ہے۔ 05 x 06 = 30 Marks

۳۔ حصہ سوم 05 سوالوں پر مبنی ہے۔ اور اس میں طالب علموں کو کوئی 03 سوالوں کا جواب دینا لازمی ہے۔ ہر سوال کا جواب تقریباً 250

لفظوں پر مشتمل ہے، ہر سوال کے لیے 10 نمبرات مختص ہیں۔ 03 x 10 = 30 Marks

**حصہ اول**

1. ہر سوال دارای چهار گزینه است که تنہا یکی از آن درست می باشد، پاسخ درست را

انتخاب کنید۔ پاسخ بہ تمامی پرسش ها الزامی است۔

I. لقب "طوطی ہند" بہ کدام شاعر نسبت داده شدہ است؟

(الف) عرفی شیرازی (ب) امیر خسرو (ج) اقبال لاہوری (د) غالب دہلوی

II. ترکیب بندی های فلسفی و اندیشه "خودی" از ویژگیهای شعر کدام شاعر است؟

(الف) بیدل دہلوی (ب) عرفی شیرازی (ج) اقبال لاہوری (د) صایب تبریزی

III. کدام یک از شاعران زیر از دربار اکبر شاہ و از نمایندگان برجستہ مکتب دکن بود؟

(الف) کلیم کاشانی (ب) طالب آملی (ج) بیدل دہلوی (د) فیضی

IV. طالب آملی ملک الشعراء کدام یک از پادشاہان مغول گورکانی بود؟

(الف) اکبر شاہ (ب) ظفر شاہ 9 (ج) جہانگیر شاہ (د) شاہ جہان

V. لقب کلیم کاشانی چہ بودہ است؟

(الف) خلاق المعانی ثانی (ب) شاعر اندیشہ گرا (ج) استاد سخن پیچیدہ (د) معمار کلام

- VI. عبدالقادر بیدل دهلوی کجابه دنیا آمد؟  
 (الف) دهلوی (ب) آگرا (ج) عظیم آباد (د) لاهور
- VII. قصیده "دروصف کشمیر" اثر کیست؟  
 (الف) اقبال لاهور (ب) کلیم کاشانی (ج) بیدل دهلوی (د) عرفی شیرازی
- VIII. امیر حسن سجزی کدام سلسله صوفیه بود؟  
 (الف) چشتیه (ب) قادریه (ج) سهروردیه (د) نقشبندیه
- IX. نظم "چراغ دبیر" اثر کیست؟  
 (الف) غالب دهلوی (ب) اقبال لاهوری (ج) بیدل دهلوی (د) حسن دهلوی
- X. صایب تبریزی در کدام دربار "ملک الشعرا" بود؟  
 (الف) دربار بهمنیه (ب) دربار صفویه (ج) دربار مغول (د) دربار آصفویه

### حصه دوم

- از میان هشت سوال زیر، تنها پنج سوال را انتخاب نموده پاسخ بدهید:
2. احوال و آثار طالب آملی را به اختصار بیان نمایید.
  3. شعرهای اقبال لاهوری "مکالمه مابین خدا و انسان" را با توجه به اندیشه، پیام و مضمون عرفانی آن توضیح بدهید.
  4. شاعر در شعرهای زیر چه نگاه فکری و احساسی دارد؟ توضیح بدهید:  
 وضع زمانه قابل دیدن دوبار نیست      روپس نکرد هر که از این خاکدان گذشت  
 در راه عشق گریه متاع اثر نداشت      صد بار از کنار من این کاروان گذشت
  5. احوال و آثار فارسی غالب دهلوی را بیان نمایید.
  6. مضامین عرفانی و جلوه های تصوف در اشعار عرفی شیرازی را تحلیل کنید.
  7. کلیم کاشانی در شعر خود چگونه از طبیعت برای بیان احساسات انسانی بهره می گیرد؟ مختصراً بنویسید.
  8. شعرهای زیر را ترجمه و تشریح کنید:  
 کفران نعمت گله مندان بی ادب      در کیش من ز شکر گدایانه خوشتر است  
 عرفی منال بیهده، احوال دل مگو      کز ناله های بی اثر، افسانه خوشتر است

9. احوال و آثار فیضی دکنی را به اختصار بیان نمایید.

### حصه سوم

از میان پنج سوال زیر، تنها سه سوال را انتخاب نموده پاسخ بدهید:

10. ویژگیهای شعر میرزا عبدالقادر بیدل را بیان نمایید.

11. سبک هندی را تعریف کرده ویژگیهای آن را با مثال توضیح بدهید.

12. شعرهای زیر را به صورت ادبی و تحلیلی شرح دهید.

منم ودلی و آهی ره تو درون این دل      مروایم اندرین ره که فگار خواهی آمد

رخ خود بپوش، اگر نه رقم منجمان را      ز حساب هشتم اختر به شمار خواهی آمد

می تست خون خلقی و همی خوری دمام      مخور این قدح که فردا به خمار خواهی آمد

همه آهوان صحرا سر خود نهاده بر کف      به امید آنکه روزی به شکار خواهی آمد

کششی که عشق دارد نگذاردت بدین سان      به جنازه گر نیایی به مزار خواهی آمد

به یک آمدن بردی دل و جان صد چو خسرو      که زید اگر بدینسان دوسه بار خواهی آمد

13. ویژگیهای زبان و سبک شعری نظیری نیشابوری را با ذکر مثال توضیح بدهید.

14. سبک شعری صایب تبریزی را با تأکید بر ویژگیهای خیال پردازی و مضمون آفرینی تحلیل کنید.

موفق باشید